

Záverečná karta projektu

Názov projektu **Historický atlas obyvateľstva Slovenska (18. - 1. pol. 20. storočia)** Evidenčné číslo projektu **APVV-0199-12**

Zodpovedný riešiteľ **prof. PhDr. Pavol Tišliar, PhD.**
Príjemca **Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

1. Katedra etnológie a muzeológie, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

- 1.
- 2.
- 3.

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

- 1.
- 2.
- 3.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. Historický atlas obyvateľstva Slovenska (18. - 1. pol. 20. storočia). Bratislava : MKD, 2017, 251s.
2. Vybrané populačné štruktúry obcí na Slovensku (18. - 1. pol. 20. storočia). Bratislava : MKD, 2016, 3305s.
3. TIŠLIAR, Pavol - ŠPROCHA, Branislav. Premeny vybraných charakteristík obyvateľstva Slovenska v 18. - 1. pol. 20. storočia. Bratislava : MKD, 2017, 167s.
4. ŠPROCHA, Branislav - TIŠLIAR, Pavol. Demografický obraz Slovenska v rokoch 1938 - 1945. Bratislava : MKD, 2016, 200s.
5. ŠPROCHA, Branislav - TIŠLIAR, Pavol. Transformácia plodnosti žien Slovenska v 20. a na

Uplatnenie výsledkov projektu

Hlavné výstupy projektu (lexikón, atlas a textová monografia), ale aj ďalšie čiastkové výstupy (zborníky, vedecké štúdie, elektronické dokumenty a i.), sú určené predovšetkým odbornej verejnosti v oblasti histórie, etnológie, demografie, sociológie, politológie, humánnej geografie a ďalším príbuzným spoločenským a humanitným disciplínam, pre ktoré predstavujú vývoj populačných štruktúr a najmä zloženia obyvateľstva podľa etnicity, náboženského vyznania, odvetvia ekonomickej aktivity, ako aj veku a pohlavia v kombinácii s demografickým vývojom a zmenami počtu obyvateľov dôležité predmety bádania. Unikátnosť výsledkov projektu je predovšetkým v lokálnej podrobnosti publikovaných výstupov a v jedinečnej dlhej časovej rade, ktorá v tak bohatom obsahovom prevedení nemá v slovenskej vedeckej obci obdoby. Dostupné populačné štruktúry a charakteristiky obyvateľstva Slovenska umožňujú hlavné výstupy projektu sledovať od začiatku 18. storočia až do 1. pol. 20. storočia, a to na katastrálnej úrovni, čo umožňuje ich priame využitie aj pri bádani z pohľadu lokálnych a regionálnych dejín a dlhodobého štruktúrného vývoja spoločnosti. Značný význam prinášajú získané výsledky pre rozvoj historickej demografie, ako aj súčasnej modernej demografie, demogeografie.

Získané poznatky boli už počas riešenia projektu priebežne využívané vo vysokoškolskom výchovno-vzdelávacom procese, pri výučbe kurzov (prednášok a seminárov) z oblasti historickej demografie, historickej humánnej geografie, dejín populačnej politiky, populačného vývoja Slovenska a v prednáškach zameraných na sociálne a spoločenské dejiny a dejiny každodennosti s akcentom na dejiny Slovenska v stredoeurópskom kontexte. V rámci projektu bolo vypracovaných 12 bakalárskych a diplomových záverečných prác a riešili sa 3 doktorandské práce a cez seminárne práce bolo priamo zapojených ďalších takmer 20 študentov Filozofickej fakulty UK.

Čiastkové výsledky projektu boli využité aj k popularizácii, so snahou osloviť aj laickú verejnosť. Súčasťou výstupov sa preto stal cyklus 4. lokálne zameraných výstav „Taká bola Petržalka“, mapujúcich vývoj tejto mestskej časti Bratislavy od vzniku osady po 2. pol. 20. storočia.

CHARAKTERISTIKA VÝSLEDKOV

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Hlavnými výsledkami projektu, vychádzajúcimi z vytýčeného zámeru, sú lexikón sídel, atlas obyvateľstva a textová časť (monografia), ktoré na seba tesne nadväzujú a dopĺňajú sa. Kým posledný významnejší historický lexikón sídel bol pre územie Slovenska publikovaný v 70. rokoch 20. storočia (Retrospektívni lexikón obcí...) a uvádzal prakticky len počet obyvateľov, výsledkom nášho projektu je podstatne podrobnejšia a komplexnejšia pramenná databáza (Vybrané populačné štruktúry obcí...), ktorá zachytáva podstatne širší časový záber, je obsahovo ďaleko bohatšia, keďže zahŕňa veľké množstvo dostupných štruktúrnych charakteristík a prináša zároveň aj informácie z niektorých nespracovaných prameňov hromadnej povahy (súpis, sčítania). Údaje sú publikované nielen za pôvodné historické jadrá sídel, ale aj súčasné obce a lexikón obsahuje aj osobitnú historicko-topografickú časť. Atlas obyvateľstva (Historický atlas...) tvorí spolu vybraných 281 tematických máp, zameraných hlavne na viaceré demografické štruktúrne charakteristiky (počet obyvateľov, pohlavie, vek, gramotnosť, národnosť a jazyková skladba, náboženská štruktúra, ekonomická aktivita a vybrané dáta za demografické procesy) so zameraním na pôvodnú sídelnú úroveň (pôvodné historické jadrá), prípadne administratívne regionálne jednotky (župy, resp. okresy). Monografia (Premeny vybraných charakteristík...) predstavuje doplňujúcu textovú súčasť atlasu obyvateľstva so snahou priniesť kontext a vysvetlenia viacerým javom.

Výsledkom projektu je tiež 10 monografií, zároveň 9 zväzkov osobitne založenej edície Populačné štúdie Slovenska, 63 recenzovaných štúdií, publikovaných doma i v zahraničí (z toho 12 indexovaných v databázach Web of Science a Scopus a 2 karentované výtupy).

Výsledky projektu tiež boli prezentované prostredníctvom 4 verejných výstav.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku
(max. 20 riadkov)

The main results of the project are, as determined by the research plan, a lexicon of settlements, an atlas of population, and a monograph, which are closely connected and complement each other. Unlike the last historical lexicon of settlements in Slovakia (published in 1970s, Retrospektivní lexikón obcí...), that stated almost only the population, the database resulting from our research (Vybrané populačné štruktúry obcí...) is more complex and detailed. It spans a greater time scope and has richer content, as it contains a great amount of available structural characteristics. It also provides information from some historical sources of mass character (censuses, registers) which have not been processed yet. Published data includes information not only on original historical cores of settlements, but on current municipalities as well. The lexicon also contains a separate historical-topographic part. The atlas of population (Historický atlas...) is comprised of 281 selected thematic maps, mainly focused on various demographic structural characteristics (i.e. population, gender, age, literacy, nationality and ethnicity, used languages, religious structure, economic activity, and selected data for demographic processes) and original level of settlements (original historical cores) or administrative regional structures (districts, counties). The monograph (Premeny vybraných charakteristík...) is a complementary text part of the atlas of population and aims to provide context and explanation of various phenomena.

The project resulted in 10 monographs, an atlas of population and a lexicon of settlements of Slovakia, as well as 9 volumes of the series Populačné štúdie Slovenska (Studies in the Population of Slovakia), 63 peer-reviewed studies published both at home and abroad (12 of those are indexed in the Web of Science and Scopus databases and 2 are in "current contents" journals). The results of the project were also presented through 4 public exhibitions.

Svojím podpisom potvrdzujem, že údaje uvedené v záverečnej karte sú pravdivé a úplné a súhlasím s ich zverejnením.

Zodpovedný riešiteľ

prof. PhDr. apvol Tišliar, PhD.

V Bratislave 16.10.2017

Štatutárny zástupca príjemcu

prof. PhDr. Jaroslav Šušol, PhD.

V Bratislave 16.10.2017

.....
podpis zodpovedného riešiteľa

.....
podpis štatutárneho zástupcu príjemcu